

Lag om vissa kommunala befogenheter

2009:47

Med förändringar till och med SFS 2012:417

Har du frågor i detta ämne?

Tveka inte! Hör av dig!

Axel Danielsson

Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter

1 kap. Inledande bestämmelser

Innehåll

1 kap. 1 §

Denna lag innehåller bestämmelser som ger kommuner och landsting ökade befogenheter i förhållande till vad som gäller enligt kommunallagen (1991:900).

Undantag från kravet på kommunal anknytning

1 kap. 2 §

Det krav på anknytning till kommunens eller landstingets område eller dess medlemmar som avses i 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900) gäller inte vid tillämpning av följande bestämmelser i denna lag:

1. – 2 kap. 3 § om medfinansiering av vissa projekt,
2. – 2 kap. 4 § om bistånd till utländska studerande,
3. – 2 kap. 10 § om kompensation till enskilda inom socialtjänsten,
4. – 3 kap. 2 § om sjuktransporter,
5. – 3 kap. 3 § om kollektivtrafik,
6. – 3 kap. 7 § om samhällsorientering,
7. – 4 kap. 1 § om turism, och
8. – 5 kap. om tjänsteexport och internationellt bistånd.

Vid tillämpningen av 2 kap. 1 § om bidrag till byggande av statlig väg och järnväg krävs dock särskilda skäl för undantag från kravet på anknytning. *Lag (2012:417)*.

Krav på affärsmässighet

1 kap. 3 §

Trots bestämmelserna i 2 kap. 7 § och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900) ska verksamheten bedrivas på affärsmässiga grunder vid tillämpning av följande bestämmelser i denna lag:

1. – 3 kap. 2 § om sjuktransporter,
2. – 3 kap. 3 § om kollektivtrafik,
3. – 3 kap. 6 § om lokaler,
4. – 3 kap. 7 § om samhällsorientering, och
5. – 5 kap. 1 och 2 §§ om tjänsteexport. *Lag (2012:417)*.

Skyldigheter enligt socialtjänstlagen

1 kap. 4 §

Det som anges i 2 kap. 6–8 och 10 §§ inskränker inte de skyldigheter som kommunen har enligt socialtjänstlagen (2001:453).

Den eller de nämnder som avses i 2 kap. 4 § första stycket socialtjänstlagen ska ha hand om verksamhet enligt 2 kap. 7, 8 och 10 §§. *Lag (2010:428).*

2 kap. Rätt att lämna olika former av bidrag, bistånd och stöd

Bidrag till byggande av statlig väg och järnväg

2 kap. 1 §

Kommuner och landsting får lämna bidrag till byggande av väg och järnväg som staten ansvarar för.

Bidrag till högskoleverksamhet

2 kap. 2 §

Kommuner och landsting får lämna bidrag till utbildning och forskning som bedrivs vid statliga universitet och högskolor eller av en enskild utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda vissa examina.

Medfinansiering av projekt inom ramen för EG:s strukturfonder och program

2 kap. 3 §

Kommuner och landsting får medfinansiera projekt inom ramen för EG:s strukturfonder och program.

Rätt att bistå utländska studerande

2 kap. 4 §

Kommuner och landsting får bistå utländska studerande som med stöd av svenskt utvecklingsbistånd vistas i kommunen eller landstinget för studier eller annan utbildning. Bistånd får ges genom åtgärder som syftar till att underlätta vistelsen samt till att främja välfärden och trivseln för den studerande.

Stöd till ungdomsorganisationer

2 kap. 5 §

Kommuner och landsting får lämna ekonomiskt stöd till ungdomsorganisationer. Ett sådant stöd får också omfatta politisk verksamhet.

Stöd till boende

2 kap. 6 §

Kommuner får lämna enskilda hushåll ekonomiskt stöd i syfte att minska deras kostnader för att skaffa eller inneha en permanentbostad.

Kommuner får också ställa säkerhet för att ett avtal om hyra av en bostadslägenhet fullgörs i syfte att enskilda hushåll ska få en permanentbostad med hyresrätt som

är förenad med rätt till förlängning, om det enskilda hushållets behov av en sådan bostad inte kan tillgodoses på annat sätt.

Servicetjänster åt äldre

2 kap. 7 §

Kommuner får utan föregående individuell behovsprövning tillhandahålla servicetjänster åt personer som fyllt 67 år.

Med servicetjänster avses tjänster som är avsedda att förebygga skador, olycksfall eller ohälsa och som inte utgör personlig omvårdnad.

2 kap. 8 §

För servicetjänster åt äldre personer får kommuner ta ut skäliga avgifter enligt grunder som kommunerna bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunernas självkostnader.

Stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram

2 kap. 9 §

Kommuner som fått statligt bidrag för åtgärder i lokala investeringsprogram som ökar den ekologiska hållbarheten i samhället eller för klimatinvesteringsåtgärder, får använda bidraget för att ge ekonomiskt och annat stöd till enskilda i enlighet med de föreskrifter som gäller för bidraget.

Kompensation till enskilda inom socialtjänsten

(Rubriken införd g. Lag 2010:428.)

2 kap. 10 §

En kommun får lämna kompensation till en person

1. – när han eller hon inte har fått bistånd enligt 4 kap. 1 eller 2 § socialtjänstlagen (2001:453) inom skälig tid eller i enlighet med ett beslut av socialnämnden eller ett avgörande av en domstol, eller
2. – när socialnämnden inte har fullgjort en garanti som lämnats till personen att inom en viss tid eller på ett visst sätt tillhandahålla bistånd enligt 4 kap. 1 eller 2 § socialtjänstlagen. *Lag (2010:428).*

3 kap. Rätt att bedriva vissa typer av näringsverksamhet

Sysselsättning för personer med funktionshinder

3 kap. 1 §

Kommuner får bedriva näringsverksamhet i syfte att ge personer med funktionshinder anställning om de inte i tillräcklig omfattning inom kommunen kan få lämpliga anställningar på annat sätt samt under förutsättning att

1. verksamheten är anordnad så att den är särskilt lämpad för sysselsättning av personer med funktionshinder, och
2. anställning i verksamheten sker efter anvisning av Arbetsförmedlingen eller, efter Arbetsförmedlingens medgivande, av den eller de nämnder som avses i 2 kap. 4 § första stycket socialtjänstlagen (2001:453).

Sjuktransporter

3 kap. 2 §

Kommuner får ingå avtal med landsting om att utföra sådana transporter som avses i 6 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). Kommuner får även ingå avtal med landsting om att utföra hälso- och sjukvård i väntan på sådana transporter.

Kollektivtrafik

3 kap. 3 §

Kommunala aktiebolag får ingå avtal med regionala kollektivtrafikmyndigheter om att utföra lokal och regional linjetrafik med buss samt motsvarande trafik med tåg, tunnelbana eller spårvagn.

Med regional kollektivtrafikmyndighet avses detsamma som i lagen (2010:1065) om kollektivtrafik. Begreppet linjetrafik har samma innebörd som i 1 kap. 5 § 1 yrkestrafiklagen (2012:210). Lag (2012:225).

Bedömning av affärsmässighet

3 kap. 4 §

Som underlag för en bedömning av uppdragsersättningens affärsmässighet enligt 1 kap. 3 § ska bolaget upprätta en ekonomisk anbuds kalkyl och fortlöpande göra en uppföljning av kalkylen. Kalkylen och uppföljningen ska innehålla samtliga relevanta direkta och indirekta kostnader samt intäkter. Avvikelser mellan kalkylen och uppföljningen ska redovisas och förklaras för bolagets styrelse.

Särredovisning

3 kap. 5 §

I aktiebolagets årsredovisning ska intäkterna, kostnaderna och resultatet av den uppdragsverksamhet som avses i 3 § redovisas särskilt.

Av denna särredovisning ska det framgå

1. omsättning och resultat efter finansnetto för uppdragsverksamheten,
2. borgensförbindelser och övriga ansvarsförbindelser som kommuner eller landsting har ingått för bolaget och för uppdragsverksamheten samt kostnaderna för förbindelserna,
3. kapital som kommuner eller landsting tillskjutit uppdragsverksamheten, och
4. kapital som sysselsätts i uppdragsverksamheten.

För aktiebolagets årsredovisning i övrigt gäller det som är föreskrivet i årsredovisningslagen (1995:1554).

Lokaler

3 kap. 6 §

Kommuner får tillgodose små företags behov av lokaler i kommunen under förutsättning att verksamheten inriktas på företagarkollektivet i allmänhet.

Om det finns särskilda skäl, får kommuner tillgodose enskilda företags behov av lokaler i kommunen.

Samhällsorientering

(Rubriken införd g. Lag 2012:417.)

3 kap. 7 §

En kommun får ingå avtal med en annan kommun om att uppgifter som kommunen har enligt 5 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska utföras av den andra kommunen. *Lag (2012:417).*

4 kap. Turism

Åtgärder för uppförande och drift av turistanläggningar

4 kap. 1 §

Kommuner får vidta åtgärder för uppförande och drift av turistanläggningar i den utsträckning det behövs för att främja turistväsendet inom kommunen.

5 kap. Tjänsteexport och internationellt bistånd

Tjänsteexport

Tjänster

5 kap. 1 §

Kommuner och landsting får tillhandahålla sådan kunskap och erfarenhet som finns i den kommunala verksamheten (kommunal tjänst) för export (tjänsteexport).

Varor

5 kap. 2 §

Som ett led i en tjänsteexport får kommuner och landsting i begränsad omfattning exportera varor som utgör ett nödvändigt komplement till eller har ett naturligt samband med den tillhandahållna kommunala tjänsten.

Villkor

5 kap. 3 §

De produktrisker, kommersiella risker, politiska risker, finansiella risker och valutarisker som tjänsteexporten kan innebära ska beaktas i varje exportaffär och begränsas genom att säkerhet ställs eller genom separata garantier eller försäkringar.

Internationellt bistånd

Formerna för biståndet

5 kap. 4 §

Kommuner och landsting får lämna bistånd i form av utrustning, rådgivning, utbildning eller på annat sätt till ett land som får svenskt statligt bistånd. Bistånd i form av ekonomiskt stöd får lämnas endast för att genomföra utbildning och rådgivning.

5 kap. 5 §

Bistånd till ett land som inte får svenskt statligt bistånd får lämnas av kommuner och landsting i form av utrustning som kommunerna och landstingen inte längre behöver för sin verksamhet.

Regeringen får ge tillstånd till att bistånd även i form av annan utrustning än som avses i första stycket, rådgivning, utbildning eller på annat sätt lämnas till ett land

som inte får svenskt statligt bistånd. Bistånd i form av ekonomiskt stöd får lämnas endast för att genomföra utbildning och rådgivning.

5 kap. 6 §

Kommuner och landsting som lämnar bistånd i form av utrustning får i skäligen omfattning använda medel för att transportera och ställa i ordning utrustningen så att den kan tas i bruk.

5 kap. 7 §

Bistånd enligt bestämmelserna i 4–6 §§ får också lämnas till en internationell hjälporganisation för att utgöra hjälp till ett land i en rådande eller framtida nödsituation eller i en annan svår situation som är en följd av en nödsituation.

Villkor

5 kap. 8 §

Kommuner och landsting ska förvissa sig om att bistånd som lämnas kommer till avsedd användning. Detta gäller dock inte om biståndet avser utrustning som kommunerna och landstingen inte längre behöver för sin verksamhet.

5 kap. 9 §

Kommuner och landsting som lämnar bistånd till ett land som får svenskt statligt bistånd ska anmäla åtgärden och omfattningen på biståndet till Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida). Anmälan ska dock inte göras om biståndet avser utrustning som kommunen eller landstinget inte längre behöver för sin verksamhet.

6 kap. Övriga befogenhetsutvidgande bestämmelser

Kommunal medverkan vid statlig trängselskatt

6 kap. 1 §

Om det i kommuner eller landsting ska tas ut skatt enligt lagen (2004:629) om trängselskatt, får kommuner eller landsting träffa avtal med staten om att biträda med

1. information om systemet med trängselskatt, och
2. förvaltning och upphandling med anledning av trängselskatten.

Kommunerna eller landstingen får dock inte med stöd av första stycket utföra uppgifter som innebär myndighetsutövning.

Kommunal medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder

6 kap. 2 §

Kommuner får, efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen, anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Regeringen meddelar föreskrifter om under vilka förutsättningar Arbetsförmedlingen får ingå sådana överenskommelser samt om innehållet i överenskommelserna.

Kommunal delegation

Arbetsgivarfrågor

(Rubriken införd g. Lag 2012:389.)

6 kap. 3 §

En kommun som tillhör en sammanslutning av kommuner med uppgift att tillvarata medlemmarnas intressen såsom arbetsgivare, får uppdra åt sammanslutningen att med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal eller på annat sätt enhetligt reglera anställningsvillkoren för sådana arbetstagare i kommunens tjänst, vars villkor inte ska fastställas av någon statlig myndighet.

Kommunen får bestämma att uppdrag enligt första stycket får lämnas av en nämnd som handlägger frågor om anställningsvillkor för arbetstagare i kommunens tjänst.

Med kommun jämställs i denna paragraf landsting och annan kommunal förvaltningsenhet.

[Denna lydelse träder i kraft 2013-01-01.]

Upphandling

(Rubriken införd g. Lag 2012:389.)

6 kap. 4 § [Denna lydelse träder i kraft 2013-01-01.]

En nämnd i en kommun, i ett landsting eller i ett kommunalförbund får efter överenskommelse med en inköpscentral uppdra åt anställda i inköpscentralen att i en upphandling besluta på nämndens vägnar. Detta gäller under förutsättning att inköpscentralen har anlitats av nämnden för att medverka vid upphandlingen i egenskap av ombud enligt

1. 4 kap. 22 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, eller
2. 4 kap. 4 § lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster.

Uppdrag enligt första stycket får inte lämnas i de fall som avses i 6 kap. 34 § kommunallagen (1991:900). *F (2012:389)*.

6 kap. 5 § [Denna lydelse träder i kraft 2013-01-01.]

Föreskrifterna i 6 kap. 33 § kommunallagen (1991:900) om uppdrag att besluta på nämndens vägnar tillämpas på ärenden enligt 4 § första stycket. *F (2012:389)*.

6 kap. 6 § [Denna lydelse träder i kraft 2013-01-01.]

Beslut som anställda i en inköpscentral fattar på en nämnds vägnar ska anmälas till den som har lämnat uppdraget. *F (2012:389)*.

6 kap. 7 § [Denna lydelse träder i kraft 2013-01-01.]

Föreskrifterna i 6 kap. 24–27 §§ kommunallagen (1991:900) om jäv tillämpas på anställda i inköpscentraler som fattar beslut på en nämnds vägnar. *F (2012:389)*.